

IVAN ERBEŽNIK:

Črešnja črnica.

sa soseska, lahko rečem, vsa vas ni imela take črešnje, kot je bila naša črnica pri kozelcu. Dvakrat višja je bila kot kozelc sam in kot češplje, ki so komaj dosezale vrh kozelca. Deblo je imela črnica lepo okroglo in ravno prav do mogočnih vej. Bilo je tako deblo, da ga ni obsegel nobeden deček — komaj dva. Lubje je bilo nežno-sivo in tako gladko, da je vselej zdrsnila ob njem bosa noga plezalčeva. Ponekod se je iz debla cedila rumena prosojna smola. Rekli so, da je užitna, ker je bila podobna medu. Meni ni ugajala ta črešnjeva smola; več mi je bilo do sladkih črnice, ki so pa bile tako visoko, visoko.

Ko smo bili še prav majhni, smo gledali na sladki sad poželjivo iz nižine, pa zavidali vrabce in druge goste, ki jih je bila naša črnica vsa živa. Kako smo bili srečni, če se je zljubilo bratu Jožetu vreči tudi nam košuljo, vso polno sladkih črnice. Sedli smo v cvetočo travo in zobali, zobali do zadnjega peclja. Blagrovali smo mi mali Jožeta in njegovega gosta Gosarjevega Tineta, ko sta vsa vesela zobała, vriskala in zvonila gori v visokih vrhah. Saj se je videlo od tam tako daleč v svet.

Krona naše črnice je bila tako lepo zaokrožena in enakomerno razrasla. Saj pa tudi ni mogel vsak nepridiprav lomiti njenih vej kot pri drugih črešnjah, zakaj črnica je imela tako visoko deblo kot malokatera črešnja. Cepilo se je šele nad kozelčevo streho.

Po kozelcu nismo mogli splezati do vej, še manj po debelem, gladkem deblu. Komaj večji fant bi mogel priplezati do samih vej. Lestve nismo smeli pristavljati k drevesu. Bog ne daj, to bi nam starejši brat nategnil ušesa. Priplezalo pa se je na črešnjo po drugem potu. Prav blizu črnice je stala stara oguljena češplja. Nanjo zlesti ni bilo baš težko, saj je imela nizko deblo, tako da si dosegel z roko skoro do vej. Eden njenih vrhov je bil nagnjen proti spodnjim vejam črnice. Če je dospel plezalec srečno do vrha, je moral zazibati vrh in ako se mu je posrečilo doseči spodnjo vejo črešnje, je zmagal težavo, in pot do sladkih sadov mu je bil odprt. Baš to pa je delalo dečkom največje preglavice. Gorje mu, kdor ni hitro zgrabil za tisti odrastek na črešnji! Kako se je utegnilo zgoditi takemu, je vedel povedati Gosarjev Tine. Ko je poizkusil prvič tisto pot, še ni imel dovolj dolge roke; spodletelo mu je, in tisto leto ni zobal sadov naše črešnje.

Mi mali smo smatrali one, ki so dospeli na črnico, za junake in ponižno smo čakali v nižini ter jih prosili, naj nam tudi privoščijo sladkih darov črnice.

Nekoč sva v topli, cvetoči pomladi sedela z Gradišnikovim dedom pri ulnjaku. Uživala sva krasoto prirode, vdihavala po cvetju in medu dišeč zrak ter se prav modro in zaupno pogovarjala o tem in onem.

Kot ogromna bela kepa se je smejala iznad kozelca sem naša mogočna črešnja, obetajoča toliko sadu.

Pa pravi ded: »Letos boš pa zobal črešnje, če ne bo slane to pomlad.« — »Previsoka je, oče, naša črešnja, ne morem nanjo!« sem mu odvrnil potr. — »Ej, treba je poguma! Kaj ne znaš plezati?« — »Plezati bi že znal po drobnem deblu, tu pa ne gre; češplja pa je preveč oddaljena. Prekratko roko imam, da bi dosegel vejo.« — »Če ne boš pogumen, pa ne boš zobal!« me podraži ded smehljaje in si zadovoljen nažge pipo. Jaz pa sem sklenil, da bom tisto leto sam trgal črnice.

Drevje je odcvetalo. Slane ni bilo takrat, in obetala se je dobra letina. Večkrat sem stekel h kozelcu, da vidim, kako zore črešnje. V nekaj tednih so jele rdeti, in kmalu nato smo opazili pozorni opazovalci že prve črnice. Nemirno mi je zatripalo srce. Premeril sem črešnjo od tal do vrha. Zazdelo se mi je, da se dotika mogočni vrh samih oblakov.

Tisto popoldne je sušil brat Jernej pri kozelcu seno. Razodel sem mu svojo željo, on pa me podraži: »Previsoko so črnice, ne boš jih trgal sam.« — »Bom jih!« sem dejal in že sem bil pri stari slivi. Do tiste veje, ki se je nagibala k črnici, je šlo gladko. Premeril sem razdaljo do one skrivnostne veje, kjer je bilo treba zgrabiti, pogledal sem v globino, da celo preko kozelca sem videl in kar zona me je stresla, vendar nisem

hotel obupati. Zbral sem ves pogum, zazibal češpljev vrh dvakrat, trikrat in zgrabil za oni odrastek na črešnji; zgrabil sem dobro in se spustil. Češpljev vrh se je zmuznil na svoje mesto, jaz pa sem visel visoko nad črešnjevimi deblom in nog nisem imel kam upreti. Naprej tudi ni šlo, ker so mi bile v napotje debele veje.

V smrtnem strahu sem zaklical Jerneja. Ta je menda že pričakoval, da se mi bo tako zgodilo. Brzo je pograbil ob kozelcu naslonjeno desko, me z njo dosegel in potisnil. Dobil sem pogum, in šlo je.

Kako sem se oddahnil, ko sem sedel varno med mogočnim vejevjem. Brat pa se je prav presrčno smejal pod drevesom. Tisto popoldne nisem pozobal mnogo črnice, komaj pokusil sem jih. Previdno sem stopal in se oprijemal po vejevju. Globoko pod mano je bil kozelc, in brat, ki je grabil na travniku, se mi je zdel tako majhen kot deček. Tuintam se je ozrl po meni in se mi nasmehnil.

Jaz sem užival bolj lepi razgled kot črešnje. Skozi veje se je videl tuintam kos solnčne krajine. Časih je nad mano v vrhu zaprhutalo in začivkalo. Vrabci so prišli pogledat, če so črnice že zrele.

Brat je končal svoje delo. Pripravljal se je, da odide. Še enkrat se je ozrl po meni. Poreden smeh mu je igral krog usten. »Boš pa kar na črešnji prenočil, večerjo imaš itak gori,« mi zakliče in se obrne proti domu.

V veliki zadregi sem bil takrat in obupno sem zaklical brata. No, usmilil se me je. Prinesel je izpod kozelca dolgo lestvo, ki je segala prav do vej. Udobno sem splezal po njej na tla. Brat me je pocukal rahlo za uho in rekel: »Fant, premajhen si še za tako podjetje, počakaj rajši do drugega leta!«

In res, ono leto nisem bil več na črnici; pozneje pa še mnogokrat, dokler nisem odšel v svet.

Ko sem dospel po dolgih letih nekoč na svoj dom, sem zapazil, da stare ljube črnice ni več. Brat Jernej se je menda zbal, da bi se mu ne pobila dečad, zato jo je dal posekati, iz njenega debla pa so naredili lepo omaro.

Žal mi je bilo za črnico. Človek nosi v duši sliko svojega doma, kot se je vtisnila v mladosti. In vse, kar je bilo nekoč pri domu, ti je tako ljubo, da se ne izbriše nikdar iz spomina.

